

Trots op je vak

‘Oog hebben voor wat nog wèl kan, daar kan ik uit eigen ervaring over spreken’

Elissa van Rooijen, Senior Casemanager
Leerlicht gemeente Zaanstad

‘Ik krijg er energie van als we er samen in slagen om jongeren een goed toekomstperspectief te bieden.’
Karin Heijligers, regio Nijmegen

‘Ik wil begrijpen waarom een jongere verzuimt en positieve beweging tot stand brengen’
Andy Veltink, gemeente Hardenberg

‘Ik zet mezelf met hart en ziel in, anders doe ik de jongeren tekort’
Sylvia Koiter, gemeente Zutphen

‘Ik vind het belangrijk dat jongeren mij altijd kunnen bereiken’
Thijs Wienbelt, gemeente Tilburg

'Ik krijg er energie van als we er samen in slagen om jongeren een goed toekomstperspectief te bieden.'

KARIN HEIJLIGERS RMC COÖRDINATOR REGIO NIJMEGEN

Ik ben opgegroeid in Asten, als de jongste uit een gezin van 3 kinderen. Mijn moeder zegt wel eens dat ik uit liefde geboren ben omdat mijn oudere zus en ik maar een klein jaar met elkaar schelen. Mijn ouders hadden het goed samen en ik herinner me mijn jeugd als warm en liefdevol. Er was ruimte voor vriendjes en vriendinnen, die vaak mochten blijven eten. Wat ik van hen meekreeg, is dat ik voor niemand onder behoefde te doen. Mijn vader was accountant, mijn moeder was pedicure en werkte ook in een verzorgingstehuis. Beiden kwamen uit een agrarische familie. Mijn vader en moeder gaven me veel vertrouwen en zetten me nooit onder druk om te presteren. Hun motto was: hard werken en goed genieten. Toen ik een studie moest kiezen, wilde ik een studie waarbij ik veel van de wereld kon zien. Het werd sociale geografie, onderdeel van Beleidswetenschappen. Ik had altijd al een fascinatie voor andere mensen en volkeren, voor verre landen, zat altijd in de bosatlas te bladeren. Niet zozeer de landen op zich boeiden mij, maar vooral de leefwereld van mensen. Ik wilde met eigen ogen zien hoe mensen leefden in andere omstandigheden en op andere plekken. Die nieuwsgierigheid bracht me op verschillende bestemmingen. Zo deed ik onderzoek in Zuid-Afrika in het laatste jaar van mijn studie. Dat was spannend en leerzaam en wat het mij vooral bracht was inzicht in mijn eigen veerkracht.

Ondersteunen van ontwikkeling

Je staande houden in de wereld, is het thema waar het in mijn werk voor jongeren om draait als RMC coördinator, al heb ik persoonlijk nauwelijks contact met de jongeren zelf. Voordat ik in deze functie kwam - en dat is nog maar 1,5 jaar - was ik strategisch adviseur rondom regionale samenwerking en daarvoor wijkmanager, waarbij ik de verbindende schakel was tussen bewoners en de gemeente bij wijkvernieuwing en overlast situaties. Terugkijkend op de banen die ik heb gehad, heb ik me afwisselend gericht op strategische vraagstukken en ben ik op microniveau actief geweest in de leefomgeving. Ik werk nu voor de 7 gemeenten in het Rijk van Nijmegen. Daarbij moet ik voortdurend schakelen van bestuur en beleid naar uitvoering. Hoe zorgen we ervoor dat we het systeem op orde hebben, zodat jongeren ook zonder een startkwalificatie naar werk, terug naar onderwijs of zinvolle dagbesteding worden begeleid? Hoe houden we zicht op uitval en hoe versterken we de samenwerking tussen VO, MBO en de arbeidsmarkt?

Afstemmen op wat nodig is

Hoe meer we erin slagen om jongeren een perspectief te bieden en ze naar duurzaam werk te begeleiden, hoe beter ze in staat zijn om zichzelf staande te houden in de maatschappij en des te minder ze afhankelijk worden van bijvoorbeeld een uitkering. Scholing biedt zeker een basis voor de toekomst, maar ik zie ook dat voor sommige jongeren maatwerk oplossingen nodig zijn. Soms is school simpelweg niet de beste optie. Het is telkens een afweging maken tussen wat werkt voor grote groepen en anderzijds maatwerk bieden. Aansluiten op wat je tegenkomt in de praktijk en niet persé is ingebed in beleid. In de regio Nijmegen hebben we een succesvolle aanpak, die gebaseerd is op nauwe samenwerking tussen de voortgezet onderwijs scholen, de vakopleidingen van het ROC Nijmegen en Helicon Nijmegen, de gemeenten en werkbedrijven waar jongeren stages lopen en ervaringen opdoen.

Trots op collega's

Ik voel me omringd door zeer betrokken en kundige mensen vanuit verschillende organisaties. Zij maken daadwerkelijk het verschil voor de jongeren. In de begeleiding bij verzuim, de overstap naar een andere school tot en met de nazorg als jongeren hun plaats gevonden hebben. Iedereen is bereid om een stapje extra te doen om de gezamenlijke ambities waar te maken. Dit kan alleen als er sprake is van onderling vertrouwen. Daarom investeren we nadrukkelijk in de kwaliteit van de relatie. Protocolen en werkafspraken zijn nodig maar daarmee maak je het verschil niet. Het vakmanschap dat je verder brengt, is het benutten van de kracht van mensen. Iedereen moet elkaar weten te vinden in het netwerk. Ik denk dat daar ook mijn persoonlijke kwaliteit ligt. De spil zijn in het speelveld van beleid en praktijk, luisteren naar wat er leeft en dat zodanig vertalen naar het bestuurlijk niveau, dat daar de juiste beleidskeuzes worden gemaakt.

Nieuwe routes vinden

Gelukkig kijken we allang niet meer uitsluitend naar de cijfers van verzuim en voortijdig schoolverlaten. Het gaat om duurzame begeleiding en uitstroom, zorgen dat jongeren de juiste ondersteuning krijgen en een goede basis hebben om op voort te bouwen. Dat ze weten wat hun mogelijkheden zijn, waar hun talenten liggen en eigen keuzes kunnen maken. Ook voor uitvallers in niveau 2, 3 en 4 moeten we duidelijke routes naar arbeid inrichten. Dat houdt onder andere in dat we op school toekomstgesprekken voeren, dat we tijdig in beeld hebben wie er dreigt uit te vallen en wat we gezamenlijk kunnen doen om dat te voorkomen. Het is een achterhaald idee dat je onderwijs carrière op je 23e zou stoppen. Niet iedere jongere doorloopt een zelfde ontwikkeling of kan voldoende prioriteit geven aan het onderwijs. Zeker wanneer je daarnaast nog de zorg hebt voor een zieke vader, de kost moet verdienen voor het gezin of er

problemen thuis zijn. Dan moet je van de gebaande paden afwijken en zoeken naar een passende oplossing, binnen de kaders maar ook daarbuiten als het nodig is.

Anders kansen creëren

Een 'one size fits all' benadering blijft ingewikkeld. Uitzonderlijke casussen vragen immers om onconventionele oplossingen. Dat neemt niet weg dat we samen kunnen blijven zoeken naar succesfactoren, want die zijn er wel degelijk. Naar mijn idee gaat het vooral om het aanbrengen van nieuwe accenten die jongeren in beweging brengen, die motiveren, zodat ze op hun plek komen. Het zou mooi zijn als we anders gaan kijken naar diplomering. In plaats van opleiden tot een vastomlijnde baan, zouden we veel meer moeten werken aan talentontwikkeling en vaardigheden. Ik geloof dat vaardigheden als nieuwsgierigheid, problemen kunnen oplossen, aanpassingsvermogen en communicatie steeds belangrijker worden. De banen van de toekomst bestaan immers nu nog niet. Daarbij moeten jongeren de mogelijkheid hebben om gemakkelijker te switchen en leren en werken te combineren.

We blijven uitleggen dat de problematiek van jongeren slechts zelden te maken heeft met het onderwijs zelf.

Kijken naar het geheel

Met de schoolbesturen kijken we naar kansberoepen, onder andere in de zorgsector. Zo zijn er aangepaste lesprogramma's ontwikkeld voor asielzoekers, bijvoorbeeld binnen de koksopleiding, want er was een groot tekort aan koks. Mijn rol is het verbinden van partijen, het faciliteren van processen en ervoor zorgen dat onderwijs, zorg en werk zo dicht mogelijk rond de jongeren worden georganiseerd.

We blijven uitleggen dat de problematiek van jongeren slechts zelden te maken heeft met het onderwijs zelf. Onderwijs is inderdaad belangrijk, maar het papiertje alleen is geen garantie voor succes op de arbeidsmarkt. En andersom, ook zonder startkwalificatie kun je zeer succesvol zijn.

Een dankbaar beroep

Dankzij Ingrado kan ik gemakkelijk contact onderhouden met collega's in het land. Ik kan er bovendien kennis halen en ze behartigen onze belangen bij het ministerie van OCW. Ik vind dat ik een betekenisvol beroep heb. Een beroep waarvoor ik een hele tijd geleden de kiem heb gelegd in mijn allereerste baan als ontwikkelingswerker in Mongolië. Ik begeleidde toen dropouts, jongeren van 13-20 jaar die al een tijdje niet meer naar school gingen, onder andere omdat ze thuis moesten meehelpen op het land. Met de ondersteuning van de Britse ambassade en microkredieten zorgden we ervoor dat die jongeren programma's konden volgen waarmee ze leerden om groenten te verbouwen, kleding te maken, een bedrijfje op te zetten en computer skills te ontwikkelen. Het voelde goed om een bijdrage te kunnen leveren aan de toekomst van die jongeren, zodat ze in hun eigen onderhoud konden voorzien. Het was dankbaar werk omdat ze heel concreet werden geholpen bij het benutten van hun talenten, vaardigheden en vakmanschap. Ik beseef me nu, 20 jaar later, dat het daar nog steeds om draait in mijn huidige baan en ben dankbaar voor mijn bescheiden bijdrage daaraan. Want uiteindelijk willen we voor iedere Mongoolse of Nijmeegse jongere hetzelfde: een goed toekomstperspectief. ←

'Oog hebben voor wat nog wèl kan, daar kan ik uit eigen ervaring over spreken'

ELISSA VAN ROOIJEN SENIOR CASEMANAGER LEERPlicht GEMEENTE ZAASTAD

Ik kom uit een warm gezin, met betrokken ouders en een oudere broer. School vonden ze bij mij thuis heel belangrijk. Mijn vader en moeder werken beiden bij de politie. Dat wilde ik als kind ook, maar die droom moest ik bijstellen toen ik op mijn veertiende een ongeluk kreeg. Tijdens mijn revalidatie besloot ik niet bij de pakken neer te zitten, maar optimistisch te blijven. Thuis zag ik regelmatig wetboeken voorbij komen, dus die richting leek mij ook wel wat. Ik ging mbo Juridische Dienstverlening studeren en ben voor mijn stage bij Straattoezicht van de Gemeente Zaanstad terechtgekomen. Ik kon daar blijven werken, maar wilde ook verder studeren. Dat werd hbo Sociaal Juridische dienstverlening in Amsterdam. Dat combineerde ik met mijn werk bij Straattoezicht. Voor mijn stage zocht ik een andere leerervaring en kwam ik uiteindelijk bij leerplicht terecht. Na mijn afstuderen kon ik hier fulltime aan de slag. Eerst als casemanager, daarna als senior casemanager, waarbij ik me ook toeleg op coaching. Het is wel bijzonder als ik erover nadenk. Ik ben op mijn 17e al bij de gemeente gestart. Nu ben ik 25 en weet ik mijn weg binnen de gemeente al goed te vinden.

De straat op

Tijdens het uitbreken van corona ben ik meegegaan met de jeugdboa's, om contact te zoeken met jongeren die al een tijdje uit beeld waren bij de scholen. Thuisonderwijs bleek voor veel jongeren een probleem, omdat ze thuis geen laptop of PC hebben. Ik voelde de behoefte om iets te doen, omdat ik het contact met de jongeren miste. Toen is een samenwerking met Straattoezicht bedacht om samen met de jeugdboa's de straat op te gaan. Dat bleek heel goed uit te pakken. De jeugdboa's wisten meteen waar ze de jongeren konden vinden met wie ik wilde spreken. Vanuit leerplicht hadden we twee teams samengesteld. Kreeg een school geen contact met een jongere, dan werd eerst de backoffice ingeschakeld, die telefonisch contact zocht

met de jongere en de ouders. Lukte dat niet, dan gingen wij erop uit. In plaats van een huisbezoek werd het nu een 'drempelbezoek', waarbij we probeerden te achterhalen wat de reden van verzuim was.

Achter de deur

De samenwerking met de jeugdboa's heeft ons goed geholpen om ook in coronatijd in contact te blijven met jongeren en iets voor hen te betekenen. Ik merkte dat ik het heel fijn vond om me op deze manier nuttig te maken, dat ik signalen op kon vangen en hulp kon bieden, met name om het thuisonderwijs te ondersteunen. Als er thuis geen middelen waren, dan kon de school of de gemeente een laptop voor de jongeren regelen. In de directe gesprekken op straat en aan de voordeur hoorde ik veel zorgen doorklinken. Over stages die niet doorgingen, onzekerheid over het vervolg van de opleiding en spanningen in de

thuisituatie. Die signalen konden we weer overbrengen naar partijen in ons netwerk. Toen minister Slob de oproep aan leerplichtambtenaren deed om jongeren op te zoeken, keken we elkaar hier trots aan, want wij waren daar al mee begonnen.

Opstaan en doorgaan

In mijn opvoeding leerde ik dat ik vooral moest doen wat dicht bij mezelf staat. Wat ik ook meekreeg is dat ik mezelf altijd moest blijven uitdagen. Ik hoor dat ook wel terug van collega's, dat ik heel bevlogen ben en mezelf wil blijven ontwikkelen. Mijn ouders vertelden me vroeger geregeld dat ons harmonieuze gezin niet voor iedereen vanzelfsprekend was. Dat voor sommige kinderen de jeugd een stuk lastiger was, omdat vader en moeder niet goed met elkaar konden opschieten of dat aandacht en liefde ontbrak. Ik besepte dat ik in gelukkige omstandigheden ben opgegroeid. Het maakte

dat ik respect kreeg voor andere waarheden en dat iedereen zijn eigen verhaal heeft. Na mijn ongeluk was het leven voor mij ook even ingewikkeld, maar ik wilde vooruit kijken en doorgaan. Ik kon geen teenslippers meer aan, maar wist dat er nog heel veel dingen waren die wél konden.

Steuntje in de rug

Ik zie dat veel jongeren vastzitten in hun denken. Als ik ze ook maar een klein zetje in de goede richting kan geven, dan is mijn dag geslaagd. Iedereen heeft recht op onderwijs en ontwikkeling, ook al zijn het maar kleine stapjes. Ik heb voldoening in wat ik doe, omdat ik vanuit mijn hart betrokken ben. Deze doelgroep heeft mij gegrepen. Waar ik blij van word, is als ouders me na afloop van een traject een dank je wel mailtje sturen waarin ze trots vertellen dat hun zoon zijn diploma heeft gehaald. Daar doe ik het voor, ook al is het soms ook frustrerend dat de systemen in de

Ik zie dat veel jongeren vastzitten in hun denken. Als ik ze ook maar een klein zetje in de goede richting kan geven, dan is mijn dag geslaagd.

weg zitten, de procedures en de wachtlijsten. Soms moet er eerst iets verergeren, voordat er hulp of een passend plan mogelijk is. Die logica begrijp ik niet.

Recht op onderwijs

Het beeld van leerplicht is soms wat vertekend. Ik hoorde een meisje tegen haar vriendin zeggen: 'pas maar op als je te laat komt, anders moet je naar leerplicht en dan vragen ze of je thuis geslagen wordt'. Ook bij scholen heerst er soms, gelukkig steeds minder, nog een beeld dat we vooral van handhaving zijn. Om dat beeld over leerplicht te kantelen, geven we voorlichting op scholen en zoeken we de samenwerking. We zijn juist methodisch gericht op wat jongeren nodig hebben om hun school af te ronden. Daarvoor is samenwerking met ketenpartners cruciaal, zoals jeugdhulp en schoolmaatschappelijk werk. Pas als we alles geprobeerd hebben, zetten we handhaving in. Daar blijven we het liefst zover mogelijk vandaan.

Mensen zijn niet boos
op mij persoonlijk,
maar op het systeem

Eerder inzicht

Ik ervaar dat verzuim van kinderen en jongeren steeds meer samenhangt met onderliggende problematieken, zoals te weinig veiligheid thuis of te weinig aandacht voor hun ontwikkelingsbehoeften. Ouders lijken zich soms weinig met hun kinderen te bemoeien. Het zal vast zijn dat de tijdgeest complexer is geworden, maar dat is geen verklaring waarom het vaak zo misgaat. Om verzuim op de middelbare school te voorkomen, willen we al in de basisschool een vinger aan de pols hebben. Dan kunnen we nog proberen een verandering teweeg te brengen.

Echt zijn

Ik ben trots op mijn vak, omdat ik ervaar dat ik mijn steentje kan bijdragen aan de toekomst van jongeren. Mijn werk is

heel breed en gevarieerd. De ene keer zit ik met een puber om de tafel, dan weer met een kind van een basisschool. Ik heb gesprekken met ouders en onderwijsprofessionals, met collega's van de gemeente en met samenwerkingspartners. Dat maakt dat ik mijn werk nog steeds heel leuk vind. Ik hoor vaak terug dat ik goed kan luisteren, een open houding heb en een verbinder ben. Ik ben niet bang om moeilijke onderwerpen te bespreken. Ik ben duidelijk en vertel ook wat mij raakt. Als het nodig is, geef ik jongeren terug dat ze niet goed bezig zijn. Ook als mensen boos worden, lukt het me goed om het gesprek te laten deëscaleren en weer rust te brengen. Het is handig om te kunnen relativeren. Mensen zijn niet boos op mij persoonlijk, maar op het systeem.

Anders kijken

In de regio zijn we met 6 leerplichtambtenaren werkzaam op 65 basisscholen, 14 scholen voor voortgezet onderwijs en 1 mbo school. We proberen met regelmaat aanwezig te zijn, zodat we elkaar met korte lijnen snel kunnen vinden. In een zo vroeg mogelijk stadium signalen opvangen en in gesprek gaan. Het liefst met de jongeren zelf. Er wordt nu nog te vaak over de jongere gepraat in plaats van dat we hen zelf betrekken bij mogelijke oplossingen. Wat werkt, is samen een creatief plan bedenken, waardoor een jongere gemotiveerd raakt om zaken anders aan te pakken.

Ontdekken wat past

We zoeken binnen de leerplichtwet naar mogelijkheden, die het belang van de jongere dienen. Het doel is onderwijs, maar soms kun je beter met een wat bredere blik naar oplossingen zoeken, zodat de jongere een goede toekomst tegemoet gaat. Vastlopen in de opleiding, heeft ook geregeld te maken met een verkeerde keuze, een verkeerd beeld van een beroep of de inhoud van de opleiding.

Het juiste spoor

Ik had een keer een jongere op gesprek die vastliep op het vmbo en later ook op de mbo en in zijn stage. School was gewoon niet zijn ding. Hij wilde het liefst werken. Dan kun je een heel gevecht aangaan, maar toen hebben we samen met school gekeken of de jongen kon switchen van de BOL naar

de BBL opleiding detailhandel, waarbij hij maar 1 dag in de week naar school hoeft. Nu gaat het heel goed. Hij heeft zijn diploma gehaald en doet iets wat helemaal bij hem past. Soms is het nodig om flexibel om te gaan met de kaders, iets meer ruimte te creëren. Een andere jongen had meer dan 6 scholen gehad en was steeds opnieuw vastgelopen. Vrachtwagen chauffeur worden, was zijn droom. Daar lag zijn echte motivatie. Toen hebben we contact gezocht met een transportbedrijf waar hij interne opleidingen heeft gedaan en nu zijn chauffeursdiploma heeft gehaald. De jongen heeft geen officiële startkwalificatie en is dolgelukkig met zijn baan. Hij is nu 20 en stuurde pas nog een foto waarin hij achter het stuur van zijn vrachtwagen zit.

Al doende leren

Mijn suggestie aan collega's in het land? Durf om buiten de gebaande paden te gaan als dat in het belang van jongeren is. Zolang je het maar kunt verantwoorden naar jezelf. Ik merk dat die ruimte gelukkig steeds vaker wordt genomen. Je hoeft niet altijd vast te houden aan standaard routines. Neem nieuwe ideeën over in je plannen. Zo onderzoeken we in Zaanstad hoe we de samenwerking met de jeugdboa's kunnen voortzetten als onderdeel van ons reguliere werk. Dit gezamenlijk optrekken geeft veel inzichten die we op een andere manier niet zo gemakkelijk kunnen krijgen. Soms moet je eerst iets uitproberen om te ontdekken of het werkt.

Verbindend platform

Om de zoveel tijd zijn er vanuit Ingrado werkconferenties, waarbij ook een gastspreker wordt uitgenodigd. Ik vind het fijn dat ik altijd iemand kan benaderen met vragen over casuïstiek. Ze bieden me een leidraad voor het handelen en zorgen voor verbinding tussen de ambtenaren in het land. Als Ingrado er niet zou zijn, zou ik niet weten hoe andere gemeenten zaken aanpakken. Ons initiatief met de jeugdboa's is door Ingrado in de schijnwerpers gezet en landelijk gedeeld, wat natuurlijk ook fantastische PR voor ons is geweest. ←

'Ik wil begrijpen waarom een jongere verzuimt en positieve beweging tot stand brengen'

ANDY VELTINK LEERPlichtAMBTENAAR GEMEENTE HARDENBERG

Ik ben opgegroeid in een stabiel gezin met een jongere broer en een oudere zus. Mijn moeder was huisvrouw en mijn vader was landbouwvoorlichter. Hij gaf boeren advies over de bedrijfsvoering. Ik kreeg van thuis mee dat je voor jezelf een goede basis moet creëren voor de toekomst. Wat ik ook meekreeg, is dat je vasthoudend moet zijn en moet afmaken waar je aan begint. Ik twijfelde ook wel eens of ik een goede studiekeuze had gemaakt, maar heb wel mijn studies afgerond. Ik zie in mijn werk nu dat jongeren vaak al te snel opgeven, in de hoop dat het gras elders groener is.

Ik doe wat ik zeg

Mensen weten wat ze aan me hebben. Je komt bij mij niet snel voor verrassingen te staan. Collega's zeggen dat ik consistent en betrouwbaar ben. Dat zijn waarden die ik belangrijk vind, en die van pas komen in wat ik doe. Als je een betrouwbare partner bent, dan kun je beter samenwerken. Door mijn goede contacten met de scholen kan ik er van op aan dat ze mij tijdig informeren over uitval. Als ze bij mij aan de bel trekken, weten ze dat ik er serieus mee aan de slag ga.

Hoe het begon

Ik heb MBO agogisch werk gestudeerd en daarna HBO-Jeugdwelzijnswerk. Toen ik 21 was ben ik een jaar de wereld gaan verkennen, waarbij ik enkele maanden in Australië en Azië ben geweest. Toen ik terugkwam, had ik niets meer, dus ging ik een tijd bij mijn ouders in Hardenberg wonen. Mijn eerste baan was bij het COA, waar ik me bezig hield met de eerste opvang van vluchtelingen. Na een paar jaar in Zwolle gewoond en gewerkt te hebben, keerde ik weer terug naar Hardenberg, waar ik een huis kon kopen en bij de gemeente aan de slag kon als medewerker projecten nieuwkomers. Daarna ben ik consultant Werk geworden. Dat was in de tijd van het Jeugdwerk Garantieplan. Het was een interessante baan, waarin de ontwikkelingen elkaar snel opvolgden.

Jongeren vooruit helpen

Op een gegeven moment, dat zal in 2007 zijn geweest, kwam er een vacature voor leerplichtambtenaar. Het viel me al langer op dat de jongeren met wie ik te maken had in het werktraject vaak niet zoveel succes hadden gehad in het onderwijs. Ik dacht:

misschien kan ik vanuit mijn opleiding en ervaring iets voor hun betekenen, zodat ze niet telkens in de mallemolen terecht komen van een kortstondig baantje, werkloosheid en opnieuw een uitkering aanvragen. Ik wilde eraan bijdragen dat die leerlingen met wat meer bagage de school zouden verlaten, bij voorkeur met een diploma of startkwalificatie. Dat zou hun kansen op een sterke positie op de arbeidsmarkt aanzienlijk vergroten. Wat mij drijft om dit werk te doen, is dat ik het fijn vind om jonge mensen vooruit te helpen. Ik heb altijd wel oog voor anderen gehad. Vanaf mijn 16e begeleidde ik als vrijwilliger een paar jaar verstandelijk gehandicapten tijdens vakantie-reizen. Daar besteedde ik graag mijn tijd aan. Het was voor mij ook een oriëntatie om te onderzoeken of ik dat werk leuk zou vinden. Ik heb ontdekt dat ik niet als hulpverlener, maar als adviseur het beste op mijn plaats ben. Ik wil samen de mogelijkheden in kaart brengen, zodat jongeren juiste keuzes kunnen maken en als het nodig is de juiste hulp krijgen.

Tot de kern komen

Wat ik als leerplichtambtenaar doe, is eerst open in gesprek gaan met een jongere. Waarom ga jij niet naar school? Wat heb je nodig? Ik wil de kern van het probleem achterhalen. Samen kijken naar een oplossing. Ik probeer altijd een eerlijke kans te geven, jongeren te laten weten dat ik er voor hen ben. De functie en zeker de manier waarop we die tegenwoordig invullen, is op mijn lijf geschreven. Het draait nu minder om handhaving en veel meer om interactie, proberen de jongere te begrijpen. En als het echt niet anders kan, heb ik altijd nog de wet achter de hand. Als een jongere meerdere keren te laat op school komt, ga ik een gesprek aan en maak ik duidelijk dat het toch echt de bedoeling is om op tijd op school te zijn. Maar het belangrijkste doel is achterhalen wat de reden van verzuim is. In veel van de gevallen is er niets aan de hand. Bij de rest is er wel reden tot zorg en willen we voorkomen dat deze jongeren in een neerwaartse spiraal terecht komen. We zijn er dan heel snel bij.

Open in gesprek

Wat mij helpt, is dat ik inmiddels vader ben en wat levenservaring heb. Ik kan nu beter aanvoelen hoe het is in gezinnen, kan me beter verplaatsen in dilemma's van ouders. Inleven en begrip tonen en iets van jezelf meebrengen in het gesprek, dat zorgt voor vertrouwen. Ik zoek bewust de verbinding en laat weten als ik zelf ook een bepaald gevoel herken of een gedeelde ervaring heb. Het scheiden van werk en privé op dit gebied is juist niet altijd handig. Ik wil oprecht geïnteresseerd zijn, dus ook mezelf als mens laten zien in een gesprek. Voor mij is dat net zo goed professioneel gedrag. Jongeren voelen het goed aan als je echt bent of niet. Ik kan zeggen dat ik nauwelijks conflicten heb, ook niet met ouders. Dat komt ook omdat ik een gesprek altijd positief probeer af te sluiten. Hoe moeilijk sommige onderwerpen ook kunnen zijn. Waar het wringt, ervaar ik dat ouders er soms nog niet aan toe zijn om in het belang van het kind te denken en te handelen. Uiteindelijk willen ouders natuurlijk altijd het beste voor hun kind, maar er is eerst bewustzijn nodig dat er een probleem is. Dan kunnen wij verwijzen naar laagdrempelige hulpverlening vanuit het wijkteam.

Waar het wringt, ervaar ik dat ouders er soms nog niet aan toe zijn om in het belang van het kind te denken en te handelen.

Vaktrots

We hebben niet de illusie dat we alle trajecten succesvol kunnen afronden, maar we zijn wel trots op de manier waarop we er invulling aan geven. Waar ik trots op ben, is dat we hier met een leuk team samenwerken en samen met het netwerk veel voor elkaar

Een moeilijk verhaal

Ik herinner me een jongere van 16, die veel verzuimde en zich vaak ziek meldde. De school heeft toen leerplicht ingeschakeld. In het gesprek met hem begreep ik dat de jongen fysieke klachten had, opgelopen tijdens een gevecht, waarbij hij letsel had opgelopen. Er was al van alles geprobeerd, maar de jongen bleef verzuimen. Ik kreeg de indruk dat hij de fysieke klachten bleef gebruiken als verklaring voor zijn verzuim. De jongen bleef dat ontkennen. Het trauma bleef in de weg zitten, maar de jongen wilde dat niet erkennen en weigerde hulp. We zaten dus in een impasse. Er moest iets doorbroken worden. We zaten inmiddels ver in het schooljaar, maar de jongen wilde niet in gesprek met de hulpverlening. De fysieke klachten werden psychische klachten. Hij sloot zich steeds meer op en ontwikkelde een game verslaving. We probeerden daar wel hulpverlening op te zetten, maar het echte probleem werd niet aangepakt. Toen heb ik proces-verbaal opgemaakt om hem in te laten zien dat hij moest gaan werken aan onderliggende oorzaken van zijn verzuim. De thuissituatie was onder-tussen ook behoorlijk verstoord. De doorzettingsmacht van het proces-verbaal heeft goed uitgepakt. Er werd jeugdreclassering opgelegd met de verplichting om de aanwijzingen op te volgen. Dat klinkt heel zwaar, maar het was nodig om iets te veranderen. De ouders konden niet begrijpen waarom hun zoon niet voldeed aan het ideaalbeeld en de jongen zelf kon niet toegeven dat hij ongelukkig was. Uiteindelijk heeft de jongere professionele hulp geaccepteerd en ging hij in therapie bij een jeugdpsycholoog. De ouders waren opgelucht dat er eindelijk beweging kwam en stiekem was de jongen blij dat er druk werd uitgeoefend, dat het menens was. Zonder die interventie was er geen motivatie geweest om het tij te keren, om inzicht te krijgen in zichzelf. Voorzover ik weet, gaat het nu goed met deze jongen, hij gaat weer naar school. Jongeren blijven bij ons in beeld tot ze 23 zijn. Als alles goed gaat, hoor ik niets meer. Is er reden tot zorg, dan krijgen we daar signalen van binnen. Wat dat betreft, komt ons netwerk goed van pas en het vertrouwen dat we daarin naar elkaar toe hebben.

krijgen. Met mijn collega's kan ik sparren over casussen en binnen de functie kan ik mijn kwaliteiten inzetten. Ik ben hier helemaal op mijn plaats.

In beweging brengen

Hoewel toeleiden naar een diploma voor mij een belangrijk doel blijft, zijn niet alle jongeren daartoe in staat. Dan zullen we andere voorzieningen moeten vinden. Mijn motto is: beter onderwijs op een andere plek dan helemaal geen onderwijs. We willen graag meewerken aan maatwerktrajecten, waarbij naast onderwijs een zorgcomponent meespeelt. Voor mij was het een eye-opener dat sommige jongeren tijdens het thuisonderwijs juist op scherp stonden en meededen. Het bevestigt me in de overtuiging dat traditioneel onderwijs niet voor iedereen werkt. De vraag zou moeten zijn: Hoe zorgen we ervoor dat jongeren gemotiveerd blijven om te leren? Om dat voor elkaar te krijgen, is allereerst een veilige omgeving een vereiste. Wat ik om me heen zie, is ook dat jongeren veel tempo druk ervaren en veel indrukken en afleidingen moeten verwerken, onder andere door toedoen van social media.

Hoopvolle ontwikkelingsstappen

Ik zie graag dat een jongere de regie neemt over zijn onderwijstraject, dat hij de moed heeft om ervoor te gaan en initiatief toont. Ik nodig jongeren wel eens in een gesprek uit om volledig vrij te denken. Stel je eens voor dat er geen belemmeringen zijn, geen regels, wat zou je dan graag willen? Dan krijg ik vaak leuke gesprekken. Het leidt soms ook tot eenvoudige aanpassingen, zoals leer-werk trajecten, het toewijzen van een vertrouwenspersoon met wie een jongere kan praten of het tijdelijk aanpassen van schooltijden. Dergelijke aanpassingen kunnen een vicieuze cirkel doorbreken en ervoor zorgen dat jongeren weer willen meedoen. Jongeren willen allemaal iets van hun leven maken. Waar ik kan, wil ik daaraan bijdragen.

Lessen

Wat ik geleerd heb is om jezelf eerlijk te laten zien in

gesprekken met jongeren. Ik ga er vanuit dat elke jongere vooruit wil komen. Als je van daaruit het gesprek voert, ontstaat er verbinding. Ik zou nog graag verder willen blijven professionaliseren, onder andere door de opleiding intervisie begeleider. Ik wil voldoende kennis hebben om gesprekken aan te gaan, om op alle domeinen voldoende bagage te hebben. Zo kan ik de komende jaren ook een positieve bijdrage blijven leveren.

Verbreden en versmallen

Ingrado is voor mij een fijn en belangrijk netwerk, omdat ze de brug zijn tussen de werkvloer en de overheid. Als rayon contactpersoon pik ik trends en signalen op uit de regio, die Ingrado weer kan benutten voor gezamenlijk beleid. Aan de andere kant kan ik landelijke ontwikkelingen weer overbrengen naar de werkpraktijk bij ons in de regio en naar mijn eigen gemeente. Het is al lang niet meer zo dat de randstad unieke problemen kent. We kennen hier dezelfde thema's, zij het op een kleinere schaal. ←

'Ik zet mezelf met hart en ziel in, anders doe ik de jongeren tekort'

SYLVIA KOITER LEERPLICHTAMBTENAAR GEMEENTE ZUTPHEN

'Wij zijn vanuit leerplicht heel graag in het veld. Ik ben het liefst op de scholen, waar je kinderen met hun vriendjes ziet. Lichaamstaal van jongeren zegt soms evenveel als woorden. Hoe zit hij erbij, hoe is de interactie met ander jongeren, met ouders. Als we echt iets te bespreken hebben dat serieuze aandacht verdient, dan nodig ik ouders en kinderen uit op het gemeentehuis. Dat legt toch wat meer gewicht in de schaal en het is een neutrale omgeving. Hier is geen afleiding. We zitten hier rustig met elkaar en de jongere is weg uit de school- of thuisomgeving. Ik neem alle tijd om te luisteren en ik laat weten dat ik er voor de jongeren ben. Een groot goed is het besef dat er geen eenduidige waarheid bestaat. Vanuit dat perspectief leg ik verhalen naast elkaar. Ieder kijkt met eigen ogen naar een situatie, naar wat ergernis geeft of gelukkig maakt. We hebben allemaal een verhaal dat de moeite waard is, gekleurd door wie we zijn en waar we vandaan komen. Die diversiteit is ook kenmerkend voor Zutphen.'

Vrijheid van onderwijs

Het maakt niet uit welk geloof je hebt, uit welk land je komt, wat je ras of geaardheid is, we zijn allemaal gelijkwaardig. Iedereen telt mee. Dat willen we ook vanuit de gemeente heel nadrukkelijk uitdragen. Vrijheid is belangrijk, ook in het kiezen van onderwijs. Ik spreek vaak ouders die me vragen: welk onderwijs is het meest passend voor mijn kind? Dan komt het wel eens voor dat zij moeten constateren dat geen enkele reguliere school kan bieden wat aansluit bij de levensovertuiging van het gezin. In zo'n geval wordt vrijstelling aangevraagd om zelf thuis invulling te geven aan onderwijs. Ik wil graag dat alle kinderen gezien worden en dat ze elkaar kunnen ontmoeten. Dat nu gekeken wordt naar het wetsartikel over thuisonderwijs en dat daar meer inhoud aan wordt gegeven vind ik erg fijn.

Eigen weg

Ik kom uit een arbeidersgezin en ben opgegroeid in een dorp. Mijn vader en moeder hebben beiden een groot aantal jaren geen onderwijs gehad, eenvoudigweg omdat het toen

Ik had een keer een vader op gesprek die zijn dochter uit de 'klauwen van de duivel' wilde houden en daarmee doelde hij op ons onderwijs.

oorlog was. En na de bevrijding moest alles weer worden opgebouwd. Ondanks dat ze veel onderwijs hebben gemist, zijn mijn ouders heel intelligente mensen. Het volgend van onderwijs wil dus niet alles zeggen. Mijn vader was breed ontwikkeld door eigen leergierigheid en interesses. Mijn vader zei altijd dat ik moest doorleren. Enkele vriendinnen van mij mochten dat toen niet van hun ouders. Die moesten na de middelbare school aan het werk. Ik ben het dorp ontgroeid, ben verhuisd naar de stad en heb een andere ontwikkeling doorgemaakt. Ik kom nu elke week weer terug in het dorp vanwege mantelzorg voor mijn moeder en dan verbaas ik me over hoe verschillend levens kunnen lopen. Ik heb sociale academie gedaan, cultureel werk, en was 21 toen ik mijn diploma haalde. In die tijd, begin jaren tachtig, koos ik ervoor om vormingswerk te gaan doen voor werkende jongeren. Er was veel werkloosheid en ik had veel te maken met gezinnen, waarin jongeren weinig kansen kregen. Jongeren van het woonwagenkamp en van migranten gezinnen. Ook werkte ik met zogenaemde randgroepjongeren, licht verstandelijk gehandicapte jongeren, die zelfstandig mochten wonen. Dat leidde regelmatig tot verwaarlozing, schulden en grensoverschrijdend gedrag. Ik heb dat werk zo'n 8 jaar met veel plezier gedaan. Daarna ben ik in de wereld van de opvoedingsondersteuning terecht gekomen. Ik heb toen

veel gewerkt met Marokkaanse en Turkse gezinnen. Het was interessant om gesprekken op school te voeren over opvoeding vanuit de eigen culturele identiteit. In die tijd kreeg ik zelf kinderen en ging ik opvoedingsondersteuning geven aan Nederlandse moeders in Enschede. Op een dag stond ik op het schoolplein om mijn dochter op te halen en kreeg ik de tip om te solliciteren op de functie van leerplichtambtenaar in Zutphen. Ik kon terugkijken op een mooie tijd, maar was ook wel geregeld teleurgesteld dat ik als opvoedingsondersteuner geen doorzettingsmacht had. Als ouders niet mee wilden werken, dan kon ik daar niets aan veranderen.

Belangrijke bagage

Inmiddels ben ik 18 jaar leerplichtambtenaar en ik zie alle elementen terug van wat ik in eerdere banen deed. Daarbij is geen dag hetzelfde. Dan weer zit ik met schooldirecteuren om de tafel, dan weer met een psycholoog, een ouder en een hulpverlener. Het is constant schakelen. En steeds op een ander niveau. Daar geniet ik van. Dat vind ik zo leuk aan dit werk. Luisteren is eigenlijk wel de meest belangrijke vaardigheid. Ook tussen de regels door kunnen luisteren. Wat zit er achter de woorden en hoe zit iemand erbij? Wat vertelt iemand met zijn houding en gebaren? Hoe reageert iemand op een vraag? In dit vak is mensenkennis essentieel

en in ieder geval ontwikkel je dat gedurende de jaren. Zonder invoelingsvermogen en nieuwsgierigheid red je het ook niet. Ik wil daar ook compassie aan toevoegen, niet te snel oordelen en willen begrijpen hoe iets zit. Het scheelt dat ik wat ouder ben en mijn levenservaring kan inzetten.

Steen in de rivier verleggen

Ik merk dat het vaak al genoeg is om begripvol af te wachten. Dan komen de verhalen vanzelf. Fascinerend welke levensverhalen je soms hoort. Ook trieste verhalen natuurlijk. Ik had een keer een vader op gesprek die zijn dochter uit de 'klauwen van de duivel' wilde houden en daarmee doelde hij op ons onderwijs. Ik heb hem laten vertellen hoe hij naar het leven keek en naar de samenleving. Uiteindelijk is het voor dat meisje niet zo goed verlopen. Ze kreeg thuis onderwijs van een verre vriend en werd na verloop van tijd depressief. Het gezin stond volledig buiten de samenleving. Uiteindelijk zijn de ouders gaan scheiden en de moeder bleef met mij contact onderhouden. Het hoorde niet bij mijn werk, maar ik vond dat ik hierin een helpende hand moest bieden. Ik ben erin geslaagd om het meisje uiteindelijk in een goede opvang geplaatst te krijgen waar ze langzaam weer zichzelf terug vond. Ik kreeg later van haar een vilten boekje, dat verder leeg was. Ze zei: 'alsjeblijft, hier heb je een leeg boekje, want op school leer je toch niets, maar je kunt er je hoofd op laten rusten als je moe bent.' Ik heb dat boekje nog steeds. Dit verhaal is een illustratie dat we soms heel veel proberen, maar dat het niet altijd lukt. Onderwijs is voor dat meisje gestopt, maar ze is gelukkig wel geestelijk gezond uit het proces gekomen. Ik ben persoonlijk blij dat we via de moeder het lijntje naar haar hebben weten te behouden. Dat we het vertrouwen hebben gekregen om hulp te bieden.

Overwinningen

Er zijn ook mooie verhalen van jongeren die zich weten te herpakken en er in slagen om na tegenslag toch de wereld te verbazen. Ik had zo een keer een meisje op gesprek die zo faal-angstig was dat ze niet naar school durfde. Ze kreeg er lichamelijk ongemak van zoals eczeem. Ik heb er

toen voor gezorgd dat zij op een kleine schoollocatie terecht kon in een rustige omgeving met een tuin, gerund door een gekwalificeerde docente met een universitaire opleiding. De inspectie is nog komen kijken en ze konden zien dat het meisje tot rust kwam en langzaam haar zelfvertrouwen terugkreeg. Uiteindelijk heeft ze op deze manier haar vwo diploma gehaald en is ze filosofie gaan studeren. Dit is gelukt dankzij het samenspel van alle betrokken partners.

Een ander voorbeeld is van een intelligente autistische jongen die in het onderwijs teveel werd afgeleid door allerlei prikkels. Hij paste niet in het onderwijssysteem en voelde zich verloren. De school zag in dat er een andere oplossing nodig was en is toen mee gaan denken over een alternatieve route. Omdat we elkaar hier in Zutphen goed kennen en vertrouwen, krijgen we zaken ook gemakkelijker voor elkaar. Als de schooldirecteur weet dat ik me hier sterk voor maak, dan is hij bereid om ook zijn nek uit te steken en er energie in te stoppen. Vanuit de overtuiging dat we samen de goede dingen doen. Het blijkt in dit soort situaties dat je lef moet tonen om de meest passende oplossing te zoeken. Dat betekent ook niet te bang zijn voor het oordeel van ouders.

Een meisje van een praktijkschool meldde zich vaak ziek met buikpijn klachten. Ze vertelde dat ze op haar achtste naar Nederland is gekomen, gevlucht vanuit Syrië en omzwervingen via Turkije en Egypte. Haar hoofd zat te vol en daardoor kon ze moeilijk ruimte maken om te leren. Ze vond het ook moeilijk om hulp te vragen. Ik ben nu bezig om geleidelijk vertrouwen op te bouwen, door begrip te tonen en geduld te hebben. Samen met de school onderzoeken we wat werkt. Het begint met een plan, dan kijken we stap voor stap wat effectief is en stellen dan bij als het nodig is.

Er iets van maken

Als jongeren het aan kunnen, spreek ik ze aan op hun eigen verantwoordelijkheid. Ik zeg altijd, alles wat je doet, is een keuze. En als je iets wilt, moet je ervoor gaan. Ik benadruk

ook altijd het belang van een diploma. Dat neemt niemand je meer af. Dat is een bewijs van jouw kwaliteit en dat betaalt zich uit. Tegelijkertijd besef ik dat het ook draait om levensgeluk, je eigen pad vinden.

Niet invullen

Na 35 jaar binnen het sociaal domein heb ik wel in de gaten wat er mogelijk kan spelen, maar de kunst is om objectief te blijven. Anders ga ik teveel invullen en op de automatische piloot werken. Juist vanuit verwondering kom je tot goede afstemming, dus ik pas altijd goed op dat ik geen etiketjes plak en ruimte blijf geven aan verschillende interpretaties van wat ik zie. Mijn empathie is soms ook mijn valkuil. Ik kan soms zodanig met een jongere te doen hebben dat ik zo iemand bij wijze van spreken bij mij in huis zou willen opnemen. Dat doe je natuurlijk niet, soms laat de beschermer in mij van zich horen, maar ik ben geen hulpverlener. Die grenzen bewaak ik scherp.

Gerichte ondersteuning

In Zutphen zijn meerdere alternatieve projecten waar kwetsbare jongeren leren om hun leven op de rit te krijgen.

Ook wat je niet ziet, telt

Wat mij trots op mijn vak maakt, is dat ik voor de gemeente Zutphen werk. Dat ik zoveel leuke mensen ontmoet in het netwerk die er voor willen gaan. Ik ben ook trots op wat we hier samen voor elkaar krijgen. Er gebeurt veel achter de schermen, maar er wordt hier hard gewerkt. Wat mooi is om te melden, is ook het succes van de preventie. Dat zijn al die gesprekken die positieve energie brengen, zodat het weer de goede kant op gaat. Ik had een gesprek met een vader die zich geen raad wist omdat hij geen contact met zijn zoon kon krijgen. Het bleek dat de jongen een druk ervoer om te moeten voldoen aan eisen. Na enkele tips bleek deze vader wel in staat om een gesprek te voeren, door te focussen op het positieve en aan te haken bij wat de jongen interesseerde. Al die kleine ervaringen, maken dit werk zo de moeite waard.

Deze jongeren die niet meer in het onderwijs passen, worden dan bijvoorbeeld weer in de structuur gebracht. Door samen te koken en te eten, door te leren delen. In een ander project gaat het er weer anders aan toe, met strakke regels en een directieve aanpak. Daar luister je naar de meester en houd je je aan de afspraken. Wat werkt voor de een, hoeft niet te werken voor de ander. Het is altijd maatwerk.

Positieve signalen

Ik ervaar dat het goed gaat met kinderen als ze humor houden, als ze weer sociale contacten hebben. Ik zie het aan de lichte manier van lopen. Je ziet het aan de uitstraling, de zin om verder te komen. Het is levenskracht, niet lamgeslagen maar positief. Hoe groter de gunfactor, des te minder kans dat zo'n jongen bij mij op gesprek komt. Het is pas zorgelijk als er weinig veiligheid is, als je zorgtaken en verantwoordelijkheden hebt die niet bij je leeftijd passen. Hoe kun je concentreren op je rekenles als je niet weet hoe je jouw moeder aantreft na school? In de ondersteuning rond jongeren zien we vaak dat er iemand rond het gezin het verschil maakt. Dat kan een buurman zijn die zich het lot van zo'n jongere aantrekt en zorgt dat er eten op tafel komt bijvoorbeeld.

Balans bewaren

Ons vak brengt stevige uitdagingen met zich mee, maar het is ook belangrijk dat we de luchtigheid bewaren. In elk gesprek zit iets moois. Dus blijf betrokken, maar maak het niet allemaal te zwaar. Relatieveer je invloed en neem het niet allemaal mee naar huis. Ik fiets na mijn werk naar huis en dan kan ik mijn hoofd leegmaken.

Samen sterk

Ingrado geeft mij richtlijnen hoe ik kan handelen in lastige situaties. Ik ben blij met hun deskundigheid. Als ik een ingewikkelde casus heb, kan ik met mijn vragen terecht bij een goede juriste. Het is fijn om bij een club te horen, die zich vanuit dezelfde visie wil inzetten voor jongeren. ←

'Ik vind het belangrijk dat jongeren mij altijd kunnen bereiken'

THIJS WIENBELT
RMC TRAJECTBEGELEIDER BIJ DE GEMEENTE TILBURG

Anders dan bij de scherpe wettelijke kaders van leerplicht, is het werkveld van RMC vrijer en meer gericht op wat de loopbaanwensen zijn van de jongere. Vanaf het 18e levensjaar "monitoren" wij jongeren om hun startkwalificatie te behalen, maar vervalt de leerplicht. Thijs: 'Als er geen hulpvraag is, kan ik weinig doen. Ik kan ze niet dwingen om terug te gaan naar school'. Wat ik dan doe, is beschikbaar zijn voor de jongere en hen op verschillende momenten benaderen om te kijken of het goed met ze gaat. Onze vorm van "monitoren" is heel uitgebreid en we willen er als team echt zijn voor de jongeren. Dat kan begeleiding naar school zijn, naar werk of een combinatie daarvan. Waar nodig helpen we om de weg te vinden naar de juiste zorginstelling of instantie.

Voorkomen is beter dan genezen

Ik krijg de DUO lijsten binnen, dus ik zie wie er nog geen inschrijving heeft na zijn vmbo, of wie er is uitgevallen tijdens het volgen van een MBO opleiding. Ik nodig die jongeren dan uit voor een intake. Komen ze niet op gesprek, dan volgt er eerst een aangekondigd huisbezoek en daarna een onaangekondigd huisbezoek. We willen vanuit de gemeente in contact blijven om te checken wat er speelt. Meestal is er sprake van een verkeerde studiekeuze, maar er kan ook iets anders aan de hand zijn. Als er signalen zijn dat het thuis niet lekker loopt, is dat vaak al bekend bij leerplicht. Beleid van Tilburg is in ieder geval om in een vroeg stadium betrokken te zijn en om jongeren te blijven volgen zolang dat nodig is. Vanaf 2017 richten we ons daarnaast meer op preventief handelen bij verzuim. Daarvoor is het belangrijk om je weg te weten in het netwerk, om samen te werken met scholen en hulpverleningsinstanties en snel kan schakelen.

Instant contact

Zolang een jongere op een school is ingeschreven, is de school en met name de mentor aan zet om het verzuim met van de jongere te bespreken. Ik ondersteun waar nodig. In Tilburg heb ik een vaste groep scholen waar ik regelmatig naartoe ga, niet als ambtenaar van de gemeente, maar als Thijs. Hierdoor wordt je meegenomen in de knelpunten die een school ervaart als het gaat om verzuimaanpak en schoolverlaters. Ik wil graag dat zowel school als de jongeren vrij kunnen praten en erop vertrouwen dat ze bij mij terecht kunnen. Dat betekent ook dat ik benaderbaar en bereikbaar voor hen moet zijn. Ook 's avonds en in het weekend. Zo werkt dat nu eenmaal. Ze verwachten direct antwoord op een vraag. Ik vind het persoonlijk geen probleem om op een whatsapp bericht te reageren. Het kost me weinig tijd en het kan een groot verschil maken voor een jongere, die zich dan in ieder geval gehoord voelt. Andersom informeer ik ook geregeld hoe het met jongeren is die ik al even niet meer gesproken heb.

Gevoel voor wat werkt

Juist de vrijheid voor het mee kunnen denken in de keuzes in een (studie)loopbaan, vind ik het mooie van werken bij RMC. Ik ervaar dat sommige jongeren juist gebaat zijn bij het werken in de praktijk, dus een BBL opleiding, of juist even alleen maar werken. School is niet altijd de beste oplossing. Soms levert dat een te grote druk en verantwoordelijkheid op, waardoor iemand (weer) minder goed in zijn vel komt te zitten. Het hangt ervan af in welke fase een jongere zit en vanuit RMC kunnen we hier vaak een ondersteunende rol in spelen. Ik voel me verantwoordelijk voor alle jongeren, die in mijn caseload terecht komen. Dat zijn er op piekmomenten zo'n 150 tot 200. Voor heel kwetsbare jongeren ga je samen met de begeleiding in gesprek of RMC al iets kon doen, of juist op de achtergrond blijft.

Leren van hindernissen

Thijs is geboren in Uden. 'In mijn jeugd was er veel aandacht voor wat ik belangrijk vond. Mijn ouders toonden interesse en betrokkenheid en gaven me mee dat je moet afmaken waar je aan begint. Doorzettingsvermogen en afspraken nakomen. Dat kreeg ik mee als belangrijke waarden.'

Na de Havo ging Thijs naar Eindhoven om Personeel & Arbeid te studeren bij Fontys. 'In die tijd wist ik nog niet precies wat ik wilde doen en had ik vooral heel veel lol in het uitgaansleven in Eindhoven. Uiteindelijk heb ik de opleiding toch afgemaakt, doordat ik steeds meer interesse kreeg in loopbaanbegeleiding en coaching kant van de opleiding. Na de opleiding heb ik een tijd gewerkt bij een re-integratiebureau die een jongerenproject draaide. Deze aanbesteding liep af en ik moest overstappen naar de WWB-doelgroep die een dagbestedingstraject volgden.

Dit was een minder geslaagde match, waarna ik besloot om de eenjarige docentenopleiding Omgangskunde te gaan volgen, om zo de aansluiting weer te vinden met jongeren. Mijn doel was niet zozeer docent worden, maar loopbaanbegeleider of decaan binnen het MBO of VO. Na deze opleiding kon ik aan de slag als loopbaanadviseur

Aansluiten op wat wèl kan: een succesverhaal

Ik heb een jongere leren kennen toen hij de opleiding Mode niveau 2 volgde. Hij had zijn VSO diploma (voorgezet speciaal onderwijs) en daarna zijn entree diploma (niveau 1) behaald. Mede vanwege de diagnose PDD-NOS had hij veel moeite met de vele prikkels, verwachtingen en vrije werkvormen in de opleiding. Dat leidde tot verzuim. In overleg met de schoolloopbaanbegeleider is er toen extra ondersteuning voor de jongere ingezet. Met name op het gebied van planning en overzicht houden. Een schoolmaatschappelijk werker hielp hem om beter om te gaan met de prikkels en ervaringen op school. Twee maanden later gaf hij toch aan te willen stoppen met de opleiding en zich te gaan richten op werk. Zijn motivatie was gedaald en hij kon de situatie niet meer overzien.

Tijdens het exitgesprek hebben we afgesproken dat we elkaar zouden blijven benaderen voor vragen of ondersteuning. Nadat hij was uitgeschreven op school, is hij gaan werken en we hebben maandelijks contact gehouden. Eind maart 2020 gaf hij aan toch weer naar school te willen. We hebben toen een videogesprek ingepland met de jongere, zijn begeleiders en mijzelf.

Van daaruit zijn we een nieuw traject gestart rondom beroepsoriëntatie, met als doel om een nieuwe schoolkeuze te maken. De uiteindelijke keuze werd de opleiding Verkoopmedewerker bij de Rooi Pannen. Die biedt veel praktijk en ondersteuning op de werkvloer. Gelet op de vorige schoolervaring, zijn we vooraf in gesprek gegaan met de school over het bieden van begeleiding vanaf dag 1 van het schooljaar.

Eén week voorafgaande aan het schooljaar deed de jongere mee aan BOOST013, een intern traject van RMC, waarbij jongeren op een outdoor activiteitenterrein worden gemotiveerd om doelen voor zichzelf te stellen en dit concreet te maken. Samenwerken, doorzetten en vasthouden stonden daarbij centraal.

De jongere is in september 2020 goed voorbereid aan het nieuwe schooljaar begonnen. Hij gaf aan dat BOOST013 hem had geholpen en was nog geen dag te laat gekomen. Zijn begeleiding is ook al gestart en hij krijgt extra ondersteuning van zijn SLB'er. Ook is er contact tussen school en de begeleide woonomgeving. De jongere en ik

houden ook de komende tijd nog contact, om ervoor te zorgen dat hij dit vasthoudt en hij heeft nog een terugkomdag bij BOOST013.

De succesfactoren in dit traject zijn vooral de samenwerking en warme overdracht vanuit de school, waardoor we weten wat er daar heeft gespeeld. Ook het feit dat we in contact en beschikbaar zijn gebleven voor de jongere, heeft bijgedragen aan het resultaat. We hebben samen opgetrokken met alle betrokkenen om haalbare doelen te stellen en we bepaalden reële startvoorwaarden bij de nieuwe school, om de succesmogelijkheid te versterken. BOOST013 hielp tot slot om hem positief en gefocust het nieuwe schooljaar in te laten gaan. Over een tijdje neem ik weer contact met hem op om te kijken hoe het gaat. Of ga een boodschap doen in het winkelcentrum waar hij stage loopt!

bij ROC Mondriaan in Den Haag, waar ik zowel loopbaanadvies gaf, als passend onderwijs coach was. Door de komst van ons zootje, werd het dagelijks reizen naar de randstad te belastend. De functie RMC trajectbegeleider in Tilburg past mij als een handschoen. Vooral vanwege de visie en ambities van de stad, de grote regelruimte en de samenwerking met collega's met andere expertisegebieden.

Doordringen tot de kern

Wat voor mij een belangrijke drive is om dit werk te doen, is dat ik oprecht geïnteresseerd ben en jongeren vooruit wil helpen in hun leven. Als RMC'er moet je oordeel-loos kunnen mopperen zeg ik altijd. Ieder verhaal aanhoren, zoals het is, maar ook erachter komen wat er achter de woorden zit en een spiegel voorhouden als dat nodig is. Dan moet je soms wat prikkelen en vooral vragen durven stellen om tot de kern door te dringen. Het gaat erom dat de jongere inziet dat hij zelf verantwoordelijk is voor zijn keuzes. Het helpt als ik voorbeelden geef uit mijn eigen leven, dat ik snap waar ze het over hebben, of juist niet en dit ook durven

uitspreken. Het is telkens de balans zoeken tussen begripvol zijn en confronteren. 'Ik begrijp je volkomen, maar zo werkt de wereld volgens mij niet.' Flexibel zijn in je aanpak van jongeren; iedere jongere heeft een eigen aanpak nodig. "Er is geen goede of foute keuze. Maar stilstaan is geen optie, want dan kom je echt niet verder."

Mijn tips aan collega's

Blijf creatief, er is geen vastomlijnde werkwijze. Heb het lef om de vraag achter de vraag te stellen. Ga op huisbezoek, zeker nu. Je ziet zo echt ontzettend veel en je kunt de betrokkenheid van ouders benutten. Zorg dat je altijd bereikbaar bent, een appje is zo gestuurd.

De waarde van Ingrado

Vanuit de gemeente Tilburg was alleen leerplicht vertegenwoordigd als contactpersoon voor Ingrado. Omdat er ook veel RMC onderwerpen en ontwikkelingen worden besproken binnen Ingrado, is het verzoek gekomen of iemand van die kant ook kon aansluiten. Ik had hier

Het gaat erom dat de jongere inziet dat hij zelf verantwoordelijk is voor zijn keuzes.

interesse in en zeker toen ze vertelde over de interessante bijeenkomsten, workshops en activiteiten die georganiseerd worden. Dat kan ik inmiddels beamen. Het is waardevol dat je buiten je regio kennis kunt delen. En ik ben benieuwd naar ervaringen in andere gemeenten. Ik heb me onlangs aangemeld voor de workshop Intervisie, omdat wij dit ook binnen ons team hanteren, maar zeker kunnen versterken. ←

Er is geen goede of foute keuze. Maar stilstaan is geen optie, want dan kom je echt niet verder.

Wij zijn trots op ons vak

OPDRACHTGEVER INGRADO TEKSTEN RAYMOND GODDING GODDING-CO.NL VORMGEVING: MUNDUS JOORE MUNDUS.NL UITGAVE SEPTEMBER 2020

TROTS OP JE VAK INGRADO